

Цифри, факти, досвід

“ЗНОВУ ДО РОБОТИ: РЕІНТЕГРАЦІЯ МАТЕРІВ І БАТЬКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВІДПУСТКИ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ” РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ ЗА 2014 РІК

За рахунок Гранту Представництва Європейського Союзу в Україні Всеукраїнська громадська організація “Ліга соціальних працівників України” (далі – ЛСПУ) протягом 2013–2015 років у рамках грантової угоди DCI-GENRE/2012/301-043 реалізує проєкт “Знову до роботи: реінтеграція матерів та батьків до професійного життя після відпустки по догляду за дитиною”.

Усі заходи виконуються у співпраці з Мінсоцполітики – *бенефіціаром проєкту*.

Меморандуми про співпрацю в рамках проєкту ЛСПУ підписала з Конфедерацією роботодавців України, Федерацією профспілок України, Парламентським міжфракційним депутатським об’єднанням з питань гендерної рівності, Київською міською радою профспілок, Вінницькою, Волинською, Дніпропетровською, Житомирською, Сумською ОДА, а також Київською міською державною адміністрацією (КМДА) (*пілотні регіони*). Партнерами проєкту також є неурядові організації, що працюють у сфері гендерної рівності, пілотні підприємства.

Вся діяльність проєкту була направлена на створення умов для успішного повернення до роботи батьків і матерів після відпустки для догляду за дитиною, забезпечення рівних можливостей їх участі в економічному житті.

Питання реінтеграції для України є доволі актуальним і полягає в тому, що умови повернення матерів і батьків до роботи після відпустки по догляду за дитиною не завжди є сприятливими. Роботодавці неохоче наймають молодих жінок, сприймають їх як тимчасових працівників, не вважають за потрібне здійснювати інвестиції в них як в спеціалістів. При поверненні на ринок праці в значної частини батьків

виникають різні труднощі, як то: втрата кваліфікації, неофіційне працевлаштування, спонукання до звільнення, відсутність попереднього робочого місця, зміна професійного середовища, недостатня кількість дитячих садків, потреба у гнучкому графіку роботи, лікарняні тощо.

Як наслідок: жінки отримують нижчі зарплати, повільно просуваються по кар'єрних сходах, мають нижчий рівень економічної незалежності та гірший доступ до фінансових ресурсів і до процесу прийняття рішень.

Розробка Моделі реінтеграції батьків до роботи після відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трьох років

У рамках проекту було розроблено Модель реінтеграції батьків до роботи після відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трьох років (*проект моделі розміщений на сайті проекту*). Ця Модель була розроблена у співпраці з Мінсоцполітики, Федерацією профспілок України, Конфедерацією роботодавців України та неурядовими організаціями.

Розробку моделі реінтеграції матерів і батьків до професійного життя після повернення з відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку і проведення апробації такої моделі на пілотних підприємствах включено до заходів Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року.

В проекті Моделі запропоновано концептуальні підходи до реінтеграції батьків до професійного життя, а також запропоновано механізми, спрямовані на підтримку батьків, які повертаються на роботу.

В моделі розроблено порядок і шляхи повернення на роботу, адаптовано до батьків з маленькими дітьми існуючі механізми професійної реінтеграції, розроблено рекомендації щодо впровадження кожного з механізмів, запропоновано зміни до нормативно-правової бази стосовно професійної реінтеграції батьків на ринок праці.

В основу Моделі покладено унікальні дослідження (здійснені протягом першого року виконання проекту) щодо міжнародних та українських практик повернення батьків після відпустки для догляду за дитиною, потреб батьків та потреб і можливостей роботодавців при поверненні батьків до професійного життя після відпустки для догляду за дитиною (*дослідження розміщено на сайті проекту*). Вперше було встановлено рівень обізнаності батьків щодо їхніх трудових прав у зв'язку з народженням дитини, визначено основні проблеми батьків під час повернення їх до професійної діяльності. За результатами

опитування з'ясувалося, що батьки найбільш зацікавлені в таких механізмах, як професійне навчання, гнучкий режим робочого часу, наставництво, сприяння влаштуванню дитини в дитячий заклад, оздоровлення, а роботодавці віддали перевагу механізмам оздоровлення дітей, неповного робочого дня, наставництва, фінансової допомоги, професійного навчання, гнучкого режиму робочого часу. Досвід Німеччини щодо забезпечення батькам умов для успішного повернення на ринок праці після відпустки для догляду за дитиною було вивчено групою експертів під час навчальної поїздки до м. Штудгарта.

Модель включає п'ять основних розділів, а саме:

1. Актуальність проблеми реалізації прав працівників із сімейними обов'язками.
2. Повернення на роботу: проблеми, шляхи, механізми.
3. Організація роботи щодо професійної реінтеграції батьків на підприємствах, в установах та організаціях.
4. Рекомендації щодо нормативно-правового врегулювання професійної реінтеграції працівників із сімейними обов'язками.
5. Рекомендації щодо стимулювання роботодавців.

У Моделі описано механізми професійної реінтеграції батьків на підприємствах, в установах і організаціях:

- 1) професійне навчання;
- 2) система наставництва та професійного розвитку;
- 3) робота вдома;
- 4) гнучкий режим робочого часу;
- 5) надання додаткових відпусток;
- 6) транспортна доставка співробітників на роботу та додому;
- 7) кімнати догляду за дітьми;
- 8) сприяння влаштуванню дитини у дошкільний заклад;
- 9) фінансова допомога;
- 10) корпоративне медичне страхування співробітників і їхніх дітей;
- 11) надання психологічних консультацій;
- 12) допомога на оздоровлення, санаторно-курортне лікування та відпочинок дітей;
- 13) підтримка, організація й проведення спортивно-оздоровчих і культурно-масових заходів для співробітників та їхніх дітей.

Основними цілями впровадження механізмів професійної реінтеграції є створення мотивації працівників до повернення на роботу, підвищення продуктивності праці таких працівників, підвищення рівня соціальної відповідальності роботодавця, більш ефективне утримання кадрів на підприємстві.

Рекомендації з впровадження механізмів

До кожного з описаних у Моделі механізмів розроблено проекти Рекомендацій щодо їх впровадження (*рекомендації розміщено на сайті проекту*). Рекомендації уніфікують послідовність організаційно-розпорядчих заходів підприємства, застосування яких дозволяє створити умови для реалізації працівниками з сімейними обов'язками, що перебувають у відпустці по догляду за дитиною, свого права на працю та допомогти у суміщенні ними трудових і сімейних обов'язків.

Розповсюдження Моделі

Тренінги

Для розповсюдження Моделі гармонізації професійного та сімейного життя було підготовлено 11 тренерів з числа фахівців, які мають досвід тренерської діяльності, знайомі зі сферою соціально-трудова відносин і представляють пілотні регіони проекту.

Розроблено посібник із розповсюдження моделі реінтеграції, що включає матеріали для тренерів, які будуть підвищувати кваліфікацію державних службовців, профспілкового активу, компаній-партнерів і батьків з питань впровадження механізмів реінтеграції. Для кожної цільової групи підготовлено специфічний набір тренінгових матеріалів. Посібник містить декілька варіантів порядку денного тренінгу, опис вправ, досвіду та спеціальних тренерських методик, що є необхідними компонентами інтерактивного тренінгу. До посібника додаються візуальні матеріали: презентації та відеоролики.

З метою поширення знань про модель реінтеграції та посилення партнерства між учасниками проекту і всіма зацікавленими сторонами в квітні-червні 2014 року в пілотних регіонах (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Сумська області, м. Київ) для державних службовців, профспілкових діячів, роботодавців і батьків було проведено тренінги. В 30 тренінгах взяли участь 600 осіб.

Учасники відмітили, зокрема, зміну їх власних стереотипних уявлень щодо проблем працівників із сімейними обов'язками, ролі жінки та чоловіка у сім'ї, "чоловічих" відпусток для догляду за дитиною. Багато жінок відмітило зростання власної самооцінки.

Круглі столи, прес-конференції

Модель розповсюджено серед партнерів проекту та в пілотних регіонах.

З метою розповсюдження Моделі було проведено 23 круглих столи для партнерів проекту та представників пілотних підприємств, у пілотних регіонах проведено 5 прес-конференцій.

Апробація механізмів

У 2014 році здійснено апробацію механізмів реінтеграції батьків до ринку праці на 9 пілотних підприємствах, в установах, організаціях, а саме:

1. ПАТ “Вінницький олійно-жировий комбінат”.
2. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк).
3. Волинський обласний центр зайнятості.
4. Державне підприємство “Науково-виробниче об’єднання “Павлоградський хімічний завод”” (Дніпропетровська область).
5. ТОВ “Омега” (м. Дніпропетровськ).
6. Комунальна установа “Центральна міська лікарня № 1” м. Житомира.
7. Житомирський обласний центр соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді.
8. ПАТ “Оболонь” (м. Київ).
9. Департамент соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації.

Загальна кількість працівників на залучених до апробації підприємствах, в установах та організаціях – 11 353 осіб, з них жінок – 7 056 осіб.

Мета апробації: визначити ефективні механізми реінтеграції батьків до професійного життя, передбачених Моделлю сприяння реінтеграції матерів і батьків до роботи після відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трьох років.

У ході апробації пілотні підприємства здійснювали основні заходи з впровадження механізмів професійної реінтеграції батьків відповідно до рекомендацій, розроблених експертами проекту; фахівці проекту надавали консультативно-інформаційну допомогу, забезпечували навчання працівників пілотних підприємств на тренінгах із гармонізації професійного та сімейного життя.

Апробація, хоча і проходила в складних умовах падіння виробництва, показала, що роботодавці пілотних підприємств сприяють забезпеченню рівних можливостей чоловіків і жінок у сфері зайнятості, готові покращувати середовище для повернення батьків на роботу. У нинішніх умовах фінансова складова є суттєвим стримуючим фактором впровадження механізмів реінтеграції на підприємствах.

Консультантами підготовлено звіт про експериментальне впровадження механізмів реінтеграції батьків на ринок праці після відпустки для догляду за дитиною (*звіт розміщено на сайті проекту*).

Конкурс соціальної реклами

З метою популяризації Моделі гармонізації професійного та сімейного життя проведено Конкурс соціальної реклами.

Учасники конкурсу готували плакати, фотографії, відеоролики, малюнки (*роботи розміщено на сайті проекту*). На розгляд журі було подано понад 200 робіт, переможцями визнано 20.

У рамках конкурсу виготовлено відеоролик “Поєднай батьківство з роботою”. Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення ролик визнано як соціальну рекламу. Протягом травня-червня відбулося понад 2,5 тис. трансляцій відеоролика на центральних (“5 канал”, “Тоніс”) обласних і місцевих телеканалах.

За підсумками конкурсу створено та надруковано 300 альбомів кращих конкурсних робіт, а також 2350 плакатів переможців. Альбоми та плакати передано всім партнерам проекту. В пілотних регіонах конкурсною продукцією забезпечено обласні державні адміністрації, управління праці та соціального захисту населення, центри зайнятості, пілотні підприємства.

Виставки плакатів організовано у міських, районних відділах праці та соціального захисту населення, центрах зайнятості.

У приміщенні Мінсоцполітики проведено виставку робіт “Сім’я та робота – наша турбота”.

Рекламно-інформаційна робота щодо проблем професійної реінтеграції батьків

У рамках проекту “Знову до роботи: реінтеграція матерів і батьків до професійного життя після відпустки по догляду за дитиною” проводиться значна рекламно-інформаційна робота, спрямована на створення суспільного резонансу навколо актуальних проблем професійної реінтеграції батьків, які повертаються до роботи після відпустки для догляду за дитиною, а також на популяризацію результатів проекту та діяльності партнерів.

Проведено прес-конференції в інформаційній агенції “Укрінформ” за участю представників представництва ЄС в Україні, Мінсоцполітики, Федерації роботодавців України, Федерації профспілок України, представників проекту та ЗМІ. Зокрема, для запуску проекту, презентації результатів трьох досліджень з питань повернення батьків до професійної діяльності після відпустки для догляду за дитиною, а також презентації Конкурсу соціальної реклами “Сім’я і робота – наша турбота”.

За звітний період відбулося близько 800 інформаційних подач у центральних і місцевих медіа, серед них – статті у таких газетах, як “Урядовий кур’єр”, “Голос України”, “Освіта”, “Київські профспілки”, виступи на радіо “Свобода” та Національному радіо, репортажі на телеканалах “Тоніс”, “5 канал”, ТРК “УТР” тощо.

Відбувся прямиий 45-хвилинний ефір радіопередачі “Зустрічі” Київської державної телерадіокомпанії за участю спеціаліста проекту та представника пілотного підприємства ПАТ “Оболонь”.

З метою поширення інформації про проект розроблено сайт, який постійно актуалізується:

Знову до роботи:
реінтеграція матерів і батьків до професійного життя після відпустки по догляду за дитиною

Проект Європейського Союзу та Ліги соціальних працівників України

ГОЛОВНА ПРО НАС НОВИНИ ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКА ФОРУМ КІТАКТИ

Пошук...

Проект "Знову до роботи" діятиме у 6 пілотних регіонах: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Житомирський, Сумській областях та у м. Києві

Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення пропонує Парламенту прийняти за основу законопроект щодо індексації розміру аліментів

В квітні 2015 року на засіданні Комітету з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення розглянуто та рекомендовано Верховній Раді України прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо індексації розміру аліментів (реєстр. № 2426).

Детальніше...

Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: Гендерна

На сайті проекту створено розділи: “Кращі практики”, “Новини проекту”, “Новини партнерів”, “Життєві історії”, “Діяльність у регіонах”. З метою висвітлення реального становища батьків з маленькими дітьми, їх проблем щодо поєднання професійного та сімейного життя проведено інформаційний захід “Поділись життєвою історією”.

За 2 роки виконання проекту розроблено та надруковано:

- Результати досліджень практик/ініціатив, потреб батьків, потреб і можливостей роботодавців під час професійної реінтеграції батьків після відпустки для догляду за дитиною (українською й англійською мовами) – 2420 примірників.
- Проект Моделі сприяння реінтеграції батьків – 50 примірників.
- Рекомендації щодо впровадження механізмів реінтеграції – 20 примірників.
- Посібник з питань гармонізації професійної діяльності та сімейного життя – 31 примірник.
- Презентаційні буклети – 1065 примірників.
- Флаєр “Соціальний контакт” – 500 примірників.
- Плакати – 3350 примірників.
- Презентаційні матеріали (банер, ручки кулькові, папки, блокноти, календарі, сумки, горнятка з блюдцем).

Друковану продукцію було розповсюджено серед партнерів проекту, надіслано в органи праці та соціального захисту населення пілотних регіонів, центри зайнятості, ЦСССДМ, пілотні підприємства.

Оголошено конкурс “Кращий роботодавець з питань реінтеграції батьків на ринок праці”

Мета Конкурсу:

- заохочення роботодавців до впровадження корпоративної політики, спрямованої на підтримку батьків з дітьми;
- поширення сімейних цінностей;
- розвиток програм для закріплення гендерної рівності в компаніях і поза їх межами;
- суспільне визнання досвіду підприємств – учасників конкурсу.

Учасниками Конкурсу можуть стати підприємства всіх форм власності, приватні підприємці (положення про конкурс і анкета учасника розміщені на сайті проекту).

Заключні заходи Конкурсу заплановано на квітень 2015 року.

Оголошено конкурс журналістів на найкращий репортаж про батьків, які повертаються на роботу після відпустки для догляду за дитиною

Мета Конкурсу: привернення уваги громадськості, держави та підприємницьких структур до розв'язання актуальної соціальної проблеми.

Завдання Конкурсу:

- активізація висвітлення в ЗМІ проблем, які виникають у батьків при поверненні до роботи після відпустки для догляду за дитиною;
- висвітлення яскравих історій батьків при поверненні до роботи;
- висвітлення прикладів соціально відповідального бізнесу щодо батьків з дітьми.

Заключні заходи Конкурсу заплановано на червень 2015 року.

Наглядова рада проекту

З метою здійснення контролю за ефективністю впровадження проекту “Знову до роботи: реінтеграція матерів і батьків до професійного життя після відпустки по догляду за дитиною”, прийняття консолідованих управлінських рішень та рекомендацій щодо його виконання створено Наглядову раду проекту, яка складається з представників: ЛСПУ, Представництва ЄС в Україні, Мінсоцполітики, Конфедерації роботодавців України, Федерації профспілок України, Київської міської ради профспілок, Українського союзу підприємців та промисловців.

За 2013–2014 роки було проведено 3 засідання Наглядової ради з обговорення та вирішення актуальних завдань та одне електронне опитування членів Наглядової ради щодо заміни керівника проекту з метою посилення ефективності управління проектом.

Ініціативи щодо забезпечення рівного доступу до економічної діяльності матерів і батьків після відпустки для догляду за дитиною

Глибоке вивчення всіх аспектів проблеми дозволило вже на першому році виконання проекту запропонувати ініціативи щодо забезпечення рівного доступу до економічної діяльності матерів і батьків після відпустки для догляду за дитиною, законодавче провадження яких взяло на себе Мінсоцполітики та Парламентське міжфракційне депутатське об'єднання “Рівні можливості”. Зокрема, позитивним результатом є те, що заходи проекту внесено до Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року.

Ініціативи щодо забезпечення рівного доступу до економічної діяльності матерів і батьків:

1. Підвищити рівень поінформованості населення про трудові права працівників із сімейними обов'язками, зокрема, пов'язаних із вагітністю, пологами, відпусткою для догляду за дітьми, правами при виході на роботу за наявності дітей – особливо серед молоді, осіб без вищої освіти, малозабезпечених, непрацюючих, працівників недержавних підприємств, жителів депресивних районів. Лише половина опитаних – 49,7 % – мають достатній рівень обізнаності щодо своїх трудових прав.

2. Підвищити рівень поінформованості населення про механізми надання державної допомоги сім'ям з дітьми – особливо серед молоді, осіб без вищої освіти, малозабезпечених, непрацюючих, працівників недержавних підприємств, жителів депресивних районів. 44,8 % знають приблизно, як розраховується розмір допомоги по догляду за дитиною, 19,2 % взагалі не знають.

3. Запровадити інформування суспільства щодо випадків порушення прав працівників із сімейними обов'язками.

4. На законодавчому рівні закріпити за одним з батьків право на використання частки відпустки для догляду за дитиною до трьох років до досягнення нею восьмирічного віку.

5. Вжити заходів, спрямованих на підвищення цінності освіти та професійної самореалізації у батьків (найважливішими життєвими цінностями серед батьків є здоров'я (84,2 %), сім'я (71,7 %), благополуччя дітей (67,3 %), матеріальне благополуччя (52,6 %), впевненість у майбутньому (45,6 %), успішна кар'єра (20,9 %), професійна самореалізація (17,6 %), освіта (12,6 %).

6. Забезпечити потреби батьків у мережі дитячих дошкільних закладів.

7. Оптимізувати/покращити роботу з оздоровлення та санаторно-курортного лікування дітей.

8. Закріпити в законодавстві правову норму стосовно обов'язкової додаткової оплачуваної відпустки для батька тривалістю не менше двох тижнів для догляду за дитиною.

9. Надати батькам і матерям право на поновлення/підвищення їх кваліфікації в кінці відпустки для догляду за дитиною до або після виходу на роботу.

10. Проводити інформаційні кампанії, спрямовані на зміну стереотипів суспільства відносно “батьківських” відпусток, в тому числі, роботодавців, участі чоловіків у догляді за дитиною (лише 56,9 % усіх опитаних схвалюють те, що чоловіки беруть відпустку для догляду за дитиною).

11. Розробити та запровадити на підприємствах і в організаціях модель (механізми) реінтеграції батьків до професійної діяльності. Попит на удосконалення системи реінтеграції батьків до професійної діяльності є значним – 73,4 % усіх опитаних. Лише 26,4 % вважають, що на їхньому підприємстві створено достатньо умов для успішної адаптації до роботи матерів і батьків після повернення з відпустки для догляду за дитиною.

12. Посилити контроль держави та відповідальність роботодавців за порушення прав працівників із сімейними обов'язками з метою забезпечення неухильного виконання законодавчих норм щодо реалізації трудових прав батьків з дітьми, сприяти підвищенню довіри до державних інститутів, судових, правоохоронних органів, керівництва підприємств (29,1 % респондентів отримували відмову в прийнятті на роботу з причин можливого народження дитини, вагітності, наявності малої дитини; 14,7 % змусили звільнитися через такі причини).

13. Поширити серед роботодавців український і міжнародний досвід щодо практик/ініціатив повернення батьків після відпустки для догляду за дитиною.

14. Удосконалити державну політику стосовно податкових пільг підприємствам, які впроваджують заходи, спрямовані на адаптацію до професійного життя молодих батьків після відпустки для догляду за дитиною та створення власних дошкільних закладів (61,6 % усіх опитаних вважають за необхідне удосконалення державної політики податкових пільг таким підприємствам).

15. Надавати дотації малим підприємствам на виплату заробітної плати працівникам, які повертаються до роботи після відпустки для догляду за дитиною.

16. Посилити зацікавленість роботодавців у реінтеграції батьків до професійного життя після відпустки для догляду за дитиною як одного з важливих чинників, що впливають на рівень доходу підприємства, його конкурентоспроможність.

17. У цілях захисту прав працівників забезпечити неухильне виконання ст. 65 Господарського кодексу щодо укладання колективних договорів на всіх підприємствах, які використовують найману працю з метою регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин.

18. У колективних договорах в розділах соціального захисту передбачати конкретні механізми захисту прав працівників із сімейними обов'язками, в тому числі, батьків і матерів, які повертаються з відпустки для догляду за дитиною.

19. Підвищити престиж працюючої людини, підвищити зарплати, зменшити рівень тіньової зайнятості. Заробітна плата є основним джерелом доходу для всіх категорій респондентів (70,7 % усіх опитаних).

20. Удосконалювати виборче законодавство шляхом введення спеціальних квот для представництва жінок у виборчих списках (38,2 % усіх опитаних вважають, що політичні партії мають вводити спеціальні квоти для представництва жінок у виборчих списках; 80,4 % усіх опитаних вважають, що жінки здатні бути успішними політичними діячами; 54,2 % респондентів зазначили, що жінки-політики приділяють більше уваги розв'язанню соціальних проблем сім'ї, жінок, дітей, молоді, пенсіонерів, ніж політики-чоловіки).

Про важливість проекту для українського суспільства свідчить той факт, що фахівці проекту були запрошені до участі у парламентських слуханнях “Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Проблеми і дієві механізми їх вирішення”. Президент ЛСПУ з парламентської трибуни представила результати досліджень проекту.

Основні заходи, заплановані на 2015 рік

- Провести 30 тренінгів для батьків, державних службовців, представників профспілок, роботодавців (усього 600 осіб).
- Здійснити моніторинг впровадження Моделі.
- Доопрацювати Модель реінтеграції з врахуванням результатів моніторингу, надрукувати та передати партнерам.
- Розробити проекти нормативно-правових актів щодо гармонізації професійного та сімейного життя.
- Провести конкурси роботодавців і журналістів.
- Провести спільні консультації та 3 круглі столи з партнерами проекту.
- Підготувати підсумковий звіт про роботу в рамках проекту.
- Сприяти розповсюдженню інформації про проект у ЗМІ.